

Κωδικός Μαθήματος MLAW-512DL	Τίτλος Μαθήματος Δίκαιο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Πιστωτικές Μονάδες 10
Προαπαιτούμενα Κανένα	Τμήμα Νομικής	Εξάμηνο Χειμερινό/Εαρινό
Κατηγορία Μαθήματος Επιλεγόμενο	Γνωστική Περιοχή Ευρωπαϊκό Δίκαιο Επιχειρήσεων	Γλώσσα Διδασκαλίας Ελληνική/Αγγλική
Επίπεδο Σπουδών Μεταπτυχιακό – 2 ^{ος} Κύκλος	Διδάσκων Δρ. Οδυσσέας Χρίστου	Έτος Σπουδών 1 ^ο Έτος
Μέθοδος Διδασκαλίας Εξ Αποστάσεως	Πρακτική Άσκηση Δ/Υ	Συν-απαιτούμενα Κανένα

Στόχοι του Μαθήματος:

Το Δίκαιο Ενέργειας και Περιβάλλοντος αποτελεί ένα από τα σχετικά σύγχρονα, γοργά εξελισσόμενα και πολυσχιδή δίκαια. Η διαμόρφωση της ενεργειακής πολιτικής των Κρατών είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με ζητήματα περιβαλλοντικής πολιτικής, τόσο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και σε εθνικό επίπεδο. Παράλληλα, η ολοένα αυξανόμενη ανάγκη χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η ταυτόχρονη ανάγκη ρύθμισης των σχετικών με αυτή νομικών και όχι μόνο ζητημάτων λαμβάνουν βαθμιαία όλο και μεγαλύτερη προσοχή και ενίσχυση, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη σήμερα ενός ιδιαίτερα μεγάλου φάσματος τεχνοοικονομικών αλλά και πολλών νομικών προκλήσεων. Στόχος του μαθήματος είναι η παροχή προς τους φοιτητές όλων εκείνων των μαθησιακών εφοδίων (γνώσεων και τεχνικών) που απαιτούνται για την κατανόηση του ευρύτερου νομοθετικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διέπει την εξασφάλιση ενός «ισοζυγίου» ανάμεσα στην πλήρη αξιοποίηση των πηγών ενέργειας και την περιβαλλοντική συνείδηση και δράση. Ειδικότερα, στα πλαίσια του εν λόγω μαθήματος, επιχειρείται όπως οι φοιτητές καταστούν γνώστες και εν δυνάμει εφαρμοστές, αφενός της σχετικής με το αντικείμενο Ευρωπαϊκής νομοθεσίας (π.χ. Κανονισμοί, Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με την απελευθέρωση των αγορών του φυσικού αερίου και του ηλεκτρισμού) και αφετέρου της αλληλεπίδρασης αυτής της νομοθεσίας με άλλες νομοθεσίες όπως, π.χ. το δίκαιο του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, η προστασία του καταναλωτή και το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων. Αποσκοπώντας σε μία σύνθετη και συνδυασμένη παρουσίαση και κριτική αξιολόγηση των βασικότερων πτυχών του δικαίου της ενέργειας και του περιβάλλοντος, οι φοιτητές αναμένεται να καταστούν ικανοί να χειριστούν πρακτικά ζητήματα κανονιστικού και ρυθμιστικού πεδίου οργάνωσης και λειτουργίας των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και πετρελαιοειδών προϊόντων, καθώς επίσης και ειδικών νομοτεχνικών ζητημάτων που άπτονται της προώθησης παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση των διαλέξεων στο μάθημα Δίκαιο Ενέργειας και Περιβάλλοντος, οι φοιτητές/-τριες:

1. Θα έχουν αναπτύξει ένα σωστό και μεθοδικό τρόπο προσέγγισης του Ευρωπαϊκού Δικαίου, ο οποίος θα συνδυάζει αρμονικά το τρίπτυχο Εντοπισμός – Ανάλυση – Εφαρμογή του δικαίου.
2. Θα έχουν αναπτύξει ένα σωστά δομημένο ερευνητικό προσανατολισμό αναφορικά με την αναζήτηση και την κριτική αξιολόγηση νομολογίας/νομοθεσίας, αλλά και βιβλιογραφίας.
3. Θα έχουν εργασθεί τόσο σε ατομικό αλλά κυρίως σε ομαδικό επίπεδο και θα έχουν εκφρασθεί και ειδικότερα επιχειρηματολογήσει μέσα στα πλαίσια ενός εποικοδομητικού (ακαδημαϊκού) διαλόγου.
4. Θα έχουν αναπτύξει εκείνες τις δεξιότητες που απαιτούνται για προβολή και παρουσίαση σωστά δομημένων νομικών επιχειρημάτων, με ταυτόχρονη παραπομπή σε νομολογία και θεωρητικές προσεγγίσεις.
5. Θα έχουν αναπτύξει εκείνες τις δεξιότητες που απαιτούνται για να εντοπίζουν και να αξιολογούν τις εξελίξεις τόσο της νομοθεσίας όσο και της νομολογίας αναφορικά με διάφορες πτυχές του δικαίου του ανταγωνισμού και να είναι σε θέση να διαμορφώσουν εισηγήσεις για αποτελεσματικότερη εφαρμογή των βασικών αρχών του δικαίου του ανταγωνισμού.
6. Θα έχουν εξοικειωθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό με την αναγκαιότητα παροχής άμεσων, εξειδικευμένων και επαρκώς τεκμηριωμένων νομικών γνωματεύσεων σε σειρά ζητημάτων Δικαίου Ενέργειας και Περιβάλλοντος.

Περιεχόμενο Μαθήματος:

1. Διεθνείς και Ευρωπαϊκές τάσεις στον τομέα της ενέργειας (συρρίκνωση ενεργειακών αποθεμάτων, ετερόκλητο ενεργειακό μείγμα στα Κράτη Μέλη της Ε.Ε. και εξάρτηση από τρίτες χώρες).
2. Το ατομικό δικαίωμα στο Περιβάλλον και η υποχρέωση του Κράτους για την λήψη μέτρων προστασίας του Περιβάλλοντος.
3. Η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον και οι μηχανισμοί ελέγχου για προστασία για την προστασία του Περιβάλλοντος σε εθνικό επίπεδο και η δικαστική προστασία σε περιβαλλοντικές διαφορές.
4. Το ευρωπαϊκό και το εθνικό θεσμικό πλαίσιο για την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (Οδηγία 2009/28/Ε).
5. Ενεργειακή πολιτική της Ε.Ε. πριν και μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας (Από την Απόφαση του Δικαστηρίου της Ε.Ε. στην Υπόθεση *Campus Oil* στο Άρθρο 194 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ε.Ε.).
6. Ο στόχος της διασφάλισης ενεργειακού εφοδιασμού των Κρατών Μελών μέσω της διασύνδεσης ενεργειακών δικτύων και οι νομικές προκλήσεις στο δίκαιο της εσωτερικής αγοράς της Ε.Ε.
7. Η σταδιακή απελευθέρωση των αγορών του ηλεκτρισμού και του φυσικού αερίου (Το Τρίτο Πακέτο Ενέργειας – Οδηγίες 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ)
8. Ο ρόλος, η αποτελεσματικότητα, η ανεξαρτησία και οι αρμοδιότητες των Εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας.
9. Θέματα εφαρμογής δικαίου ελεύθερου ανταγωνισμού και δικαίου δημοσίων συμβάσεων στον τομέα της ενέργειας

Μαθησιακές Δραστηριότητες/Διδακτικές Μεθόδους:

Διαλέξεις, ατομική και ομαδική εργασία, ατομική καθοδήγηση, ανάλυση μελετών περίπτωσης, οπτικογραφημένα μαθήματα, φόρουμ, εξέταση

Μέθοδοι Αξιολόγησης:

Ενδιάμεσες ατομικές μελέτες, τελική εργασία/τελική εξέταση

Διδακτικά Εγχειρίδια – Βιβλιογραφία:

Τίτλος	Συγγραφέας	Εκδόσεις	Έτος	ISBN
<i>Δίκαιο προστασίας περιβάλλοντος</i>	Αν. Τάχου	Σάκκουλας	2006	
<i>Εγχειρίδιο δικαίου περιβάλλοντος</i>	Γλ. Σιούτη	Αντ. Ν. Σάκκουλας	2003	
<i>Το θεσμικό πλαίσιο της αγοράς ενέργειας</i>	Θ. Πανάγος	Σάκκουλας	2012	
<i>Ενέργεια: Δίκαιο, Οικονομία & Πολιτική</i>	Ν.Ε Φαραντούρης	Νομική Βιβλιοθήκη	2012	
<i>Oil and Gas Law in a Nutshell</i>	J. Lawe	St. Paul Thomson-West	2003	
<i>Principles of International Environmental Law</i>	P.Sands, J. Peel, A. Fabra, R. MacKenzie	Cambridge University Press	2012	
<i>Energy Law and the Environment</i>	R. Lyster, A. Bradbrook	Cambridge University Press	2006	
<i>Handbook of Environmental Law</i>	P.B Sahasranaman	Oxford University Press	2012	
<i>Energy Law in Europe</i>	M. Roggenkamp, C. Redgwell	Oxford University Press	2007	

<i>Regulating Energy and Natural Resources</i>	B.Barton, A. Lucas, L.Barrera - Hernandez, Anita Ronne	Oxford University Press	2006	
--	---	-------------------------------	------	--